

**KULTURUTSKOTTETS BETÄN-
KANDE** nr 4/1991-92 med anledning av
landskapsstyrelsens framställning till
landstinget med förslag till landskapslag
angående ändring av landskapslagen om
studiestöd.

Landstinget har den 1 april 1992 inbegärt kulturutskottets yttrande över nämnda framställning. Utskottet, som i ärendet hört utredningssekreteraren Cordi-Maj Öhman, lagberedningssekreteraren Olle Ekström och ordföranden för studentföreningen Frifåglarna i Uppsala Tanja Gustafsson, får i anledning härav anföra följande.

I framställningen föreslås en ändring av landskapslagen om studiestöd enligt vilken grunderna för utbetalning av studiestöd till högskolestuderande väsentligt ändras. Studiestöd för högskolestuderande skall beviljas på samma grunder som i riket vilket bl.a. innebär att räntestödet för studielån slopas, att studiepenningen höjs väsentligt men blir till vissa delar skattepliktig och att den tid för vilken stöd utbetalas förkortas.

Utskottet konstaterar att syftet med den föreslagna studiestödsreformen är att förkorta studietiden, som på grund av svagheterna i nuvarande studiestödssystem tenderar bli allt längre, och att samtidigt minska de studerandes skuldbörda genom att höja studiepenningens andel av det totala studiestödet.

Utskottet anser att syftet med studiestödsreformen är vällovligt men att det inte till fullo uppnås bl.a. eftersom det ekonomiska stödet totalt sett är otillräckligt, varför de studerande även i fortsättningen i stor utsträckning tvingas finansiera sina studier genom förvärvsarbete samtidigt som lånetiden förkortas. Enligt utskottets mening borde därtill gränsen för förvärvsinkomsternas påverkan på studiestödets storlek höjas. Utskottet anser även att räntenivån, som enligt förslaget skall motsvara nivån för marknadsräntan, kan bli ett problem i synnerhet som den ränta som löper under studietiden läggs till kapitalbeloppet. Härigenom kommer de studerande i praktiken att betala ränta på ränta. Utskottet noterar vidare att den studietid för vilken studiestödet för grundexamen beviljas genom förslaget sänks från 7 år till 55 månader d.v.s. 4 år och 7 månader. Enligt utskottets åsikt borde tiden anpassas till normal studietid vilken kan variera avsevärt beroende på studiernas inriktning. En fördel med reformen är dock att man kan få studiestöd även efter grundexamen.

Därtill konstaterar utskottet att studiepenningens storlek är beroende av den studerandes ålder så att den som är under 20 år fyllida får ett lägre belopp. Med tanke på att det stora flertalet av de åländska högskolestudenterna studerar utanför Åland och alltså flyttar

hemifrån genast då högskolestudierna inleds finner utskottet det inte motiverat med en sådan åldersgräns. Utskottet ställer sig också tveksamt till om studiestödet enligt landskapsstyrelsens framställning för vuxenstudierande och familjeförsörjare kan anses ändamålsenligt. Enligt utskottets åsikt bör landskapsstyrelsen också överväga om det finns orsak att på förslaget sätt begränsa studiestödmöjligheten för andra än finska medborgare.

Enligt utskottets mening bör landskapsstyrelsen tillförsäkra de studerande förmåner som är jämförbara med studieförmåner i övriga Norden. Utskottet föreslår med anledning av detta att landstinget hos landskapsstyrelsen skall hemställa om att en ny landskapslag om studiestöd snarast möjligt utarbetas mot bakgrund av att den nya självstyrelselagen träder i kraft den 1 januari 1993. Den nya självstyrelselagens ekonomiska system möjliggör enligt utskottets åsikt dels ett studiestöd i nivå med övriga Norden och dels en anpassning till åländska förhållanden. Med tanke på den relativt låga studiebenägenheten i landskapet finner utskottet skäl att uppmuntra åländska studerande och att tillförsäkra dem ekonomiska möjligheter att bedriva studier.

I avvaktan på en ny lagstiftning om studiestöd föreslår utskottet att nuvarande landskapslag om studiestöd, som möjliggör räntestöd, skall förbli gällande även för högskolestuderande som dock skall erhålla studiepenning, vuxenstudiepenning och bostadstillägg till studiestöd i enlighet med lagen om studiestöd för högskolestuderande (FFS 111/92). På så sätt kommer åländska högskolestuderande i åtnjutande av minst samma förmåner som högskolestuderande i riket. Enligt utskottets beräkningar skulle den maximala kostnaden för räntestöd till åländska studerande under andra halvåret 1992 uppgå till ca 150.000 mark.

Utskottet föreslår slutligen en ändring av 6 §. Ändringen är närmast av språklig natur och avser ingen ändring i sak.

Ledamoten Holmberg anmäler avvikande åsikt och anser att det i framställningen ingående lagförslaget borde godkännas oförändrat förutom ändringen i 6 §.

Med hänvisning till ovan anförda får utskottet härmed föreslå

att Landstinget måtte anta lagförslaget i följande lydelse:

L A N D S K A P S L A G
angående ändring av landskapslagen om studiestöd

I enlighet med landstingets beslut
upphävs 2 § 3 mom. landskapslagen den 10 juli 1972 om studiestöd (48/72) samt
ändras lagens 1 §, 2 § 1 mom., 6 § 5 mom. och lagens 10 §, varav 2 § sådan den
lyder i landskapslagen den 7 mars 1991 (22/91) och 10 § sådan den lyder i
landskapslagen den 15 februari 1990 (29/90), som följer:

1 §

(1 mom. lika som i framställningen).

Avseende *studiepenning, vuxenstudiepenning och bostadstillägg* för den som är stadigvarande bosatt i landskapet och studerar vid högskola tillämpas *dock (uteslutning)* lagen om studiestöd för högskolestuderande (*FFS 111/92*). Ändring i lagen om studiestöd för högskolestuderande gäller *i detta avseende* i landskapet om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag.

Av särskilda skäl kan landskapsstyrelsen bevilja i 1 mom. avsett studiestöd för studier i utlandet och medge undantag från i 1 mom. avsett krav på finskt medborgarskap.

2 §

Med studiestöd avses i denna lag landskapsborgen och räntestöd för studielån samt bidrag i form av studiepenning, vuxenstudiepenning och bostadstillägg.
(2 mom. uteslutes).

6 §

Vid återkrav hos låntagaren av studielån som ur landskapets medel erlagts till kreditinrättning är den årliga räntan 16 procent av hela borgensansvarsbeloppet. Har låntagaren försummat att återbetala lånet på grund av arbetslöshet, sjukdom, havandeskap eller förlossning (*uteslutning*) eller annan (*uteslutning*) *tvingande* orsak, kan landskapsstyrelsen, på låntagarens ansökan, sänka räntan till en sådan nivå, att den blir densamma som den maximiränta som penninginrättningarna uppbär för studielån vid den tidpunkt då borgensansvarsbeloppet erläggs.

10 §

(Lika som i framställningen)

Denna lag träder i kraft den

samt

att Landstinget måtte hemställa om att landskapsstyrelsen till landstinget överlämnar ett förslag till landskapslagstiftning gällande studiestöd i vilket beaktas de i betänkandet framförda synpunkterna.

Mariehamn den 16 april 1992

På kulturutskottets vägnar:

Olof Erland
ordförande

Susanne Eriksson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Erland, viceordföranden Björling samt ledamöterna Liljehage, Nordman och Stig Holmberg.